

Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

RAPPORT 2023:16

Förslag för fortsatt arbete med verktyg med plats- data

Titel: Förslag för fortsatt arbete med verktyg med platsdata
Rapportnummer: 2023:16
Utgivare: Boverket, april, 2023
ISBN pdf: 978-91-89581-33-3
Processnummer: 3.4.1
Diarienummer: 74/2023

Förord

Boverket fick i sitt regleringsbrev för budgetåret 2023 i uppdrag av regeringen att förvalta och utveckla ett verktyg med platsdata. I denna rapport redovisas det förslag för fortsatt arbete med verktyg med platsdata som syftar till att ge relevanta aktörer tillgång till verktyget från och med den 1 januari 2024, vilket ska redovisas i en rapport till Regeringskansliet senast den 5 april 2023.

Boverket ser att det finns ett mycket stort intresse på nationell, regional och kommunal nivå för att verktyget med platsdata ska leva kvar i statlig regi och fortsätta att utvecklas från år 2024 och framåt. Verktyget kan utvecklas till att bli en kunskapskälla för fler aktörer. Det kan, samtidigt som det används i arbetet för att minska och motverka segregation, även breddas så att det svarar mot fler av de behov som finns i samhället.

Boverket vill rikta ett stort tack till alla som har deltagit i intervjuer och dialoger. Rapporten är framtagen av Helene Bogren (projektledare), Kerstin Andersson, Viktoria Buskvist, Johan Kihlberg, Lina Lindegren, Jörgen Lundqvist, Iordan Palma Tzakov och Mirja Ranesköld. Ansvarig enhetschef har varit Magnus Jacobsson.

Karlskrona april 2023

Anders Sjelvgren
generaldirektör

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	5
1 Inledning.....	7
1.1 Bakgrund.....	7
1.2 Dialog med berörda statliga myndigheter och andra aktörer..	7
1.3 Livsvillkor – en breddning av verktyget.....	8
2 Aktörer ser stor potential för verktyget med platsdata	9
2.1 Segregationsbarometerns kvaliteter	9
2.2 Ett bredare verktyg för platsdata.....	9
2.3 Behov av årlig rapportering.....	11
2.4 Kunskapsspridning om betydelsen av skillnader i livsvillkor..	11
2.5 Behov av en samordnande roll och samverkan.....	11
2.6 Statskontoret redovisar en liknande uppfattning.....	11
3 Förslag för fortsatt arbete med ett verktyg med platsdata	13
3.1 Verktyg med platsdata som möter de behov som finns i samhället	13
3.2 Förvaltning av verktyg med platsdata	15
3.3 Konsekvenser om verktyget med platsdata upphör i statlig regi	15
4 Förslag till uppdrag	17
4.1 Förslag till ändring av Boverkets instruktion	17
4.2 Förslag till uppdrag till andra myndigheter	18
5 Referenslista.....	19

Sammanfattning

Boverket har fått i uppdrag att, efter dialog med berörda statliga aktörer och andra aktörer, ta fram ett förslag för fortsatt arbete med ett verktyg med platsdata från och med den 1 januari 2024. Verktyget ska möjliggöra mätning och analys av socioekonomisk segregation för aktörer på nationell, regional och lokal nivå och utgå från de mått på socioekonomisk segregation och områdets olika förutsättningar som tidigare har använts i Segregationsbarometern.

Boverket har tagit del av de rapporter som under hösten 2022 redovisades av de åtta myndigheter¹ som fick uppdrag kopplade till att analysera och redovisa i vilken utsträckning nya statistikverktyg för uppföljning av socioekonomisk segregation kan användas som ett stöd i analys, planering, inriktning och uppföljning av myndighetens verksamhet. Boverket har även genomfört 23 intervjuer med berörda myndigheter, regioner, länsstyrelser, kommuner, fastighetsbolag, Sveriges allmännyttas Fastighetsägarna, forskare och näringsliv.²

Den dialog som Boverket har haft med berörda statliga myndigheter och andra aktörer visar att det finns ett mycket stort intresse för att verktyget med platsdata ska finnas kvar och utvecklas. Det verktyg med platsdata som finns i dag, det vill säga Segregationsbarometern, fyller en viktig funktion genom att det levererar objektiva faktaunderlag. Det arbete som ligger bakom Segregationsbarometern ger också en gemensam statistisk definition som underlättar jämförelser. Att data presenteras visuellt på kartor och att det går att jämföra data över tid är uppskattat och underlättar framför allt för de aktörer som inte har resurser att ta fram egna statistiska analyser och verktyg.

Boverket ser genom dialogerna ett stort intresse för att verktyget med platsdata utvecklas till att bli en kunskapskälla för fler aktörer samt att det kan användas för fler ändamål. Vi använder i denna rapport begreppet livsvillkor för att fånga in en breddning som omfattar både socioekonomisk segregation och de skilda förutsättningar som finns i olika bostadsområden, som resulterar i olika livsvillkor.

---

¹ Arbetsförmedlingen, Folkhälsomyndigheten, Försäkringskassan, Skolverket, Socialstyrelsen, Statens servicecenter, Polisen och Trafikverket.

² Intervjuer har genomförts med Arbetsförmedlingen, Folkhälsomyndigheten, Försäkringskassan, Skolverket, Socialstyrelsen, Statens servicecenter, Polisen, Trafikverket, MUCF, SKR, Region Skåne, Länsstyrelsen Dalarnas län, Borlänge kommun, Eskilstuna kommun, Gävle kommun, Stockholm stad, Sveriges allmännyttas Fastighetsägarna, Victoriahem, IBF, Malmö högskola, RISE och White arkitekter.

Boverket lämnar ett förslag för fortsatt arbete med ett verktyg med platsdata som omfattar två nivåer med anslagsförstärkningar på 13 respektive 5 miljoner kronor.

Boverket kan med ett utökat anslag på 13 miljoner kronor förvalta, men även utveckla verktyget med platsdata så att det blir en kunskapskälla för fler aktörer. Verktyget utvecklas med fler indikatorer och fler ämnesområden som exempelvis folkhälsa, trygghetsmätningar och brottsstatistik, mått på bostadsbrist och fysisk planering. Alternativet inkluderar även att Boverket tar fram analyser och kunskapsmaterial om skillnader i livsvillkor och socioekonomisk segregation, och att myndigheten vägleder och sprider kunskap inom kunskapsområdet. Arbetet bygger på samverkan med relevanta myndigheter och andra aktörer för att säkerställa att inriktningen på arbetet svarar mot de behov som finns i samhället. Det innebär att Boverket behöver ha en samordnande roll för kunskapsområdet. Detta förslag svarar mot de behov som finns hos de aktörer som Boverket har haft dialog med.

En miniminivå för att förvalta och uppdatera verktyget med platsdata med årlig statistik innebär att Boverket behöver en anslagsförstärkning på 5 miljoner kronor årligen. Boverket kan då förvalta och uppdatera verktyget med platsdata med årlig statistik, göra en enkel analys kring hur den socioekonomiska segregationen utvecklas samt ge stöd om hur verktyget med platsdata kan användas i analyser kring socioekonomisk segregation. Det innebär att arbetet inte breddas till att omfatta skillnader i livsvillkor, att det inte tas fram efterfrågat kunskapsmaterial och att arbetet inte utvecklas genom samverkan med andra aktörer. Alternativet innebär att det på sikt blir svårt att möta de behov som finns hos olika aktörer och att skapa en relevans över tid.

Den dialog som Boverket har haft med berörda statliga myndigheter och andra aktörer visar att det är viktigt med förutsättningar för en kontinuitet i arbetet. Om Boverket får ett utökat uppdrag finns det behov av att ändra Boverkets instruktion för att tydliggöra myndighetens samordnande roll kopplat till skillnader i livsvillkor och socioekonomisk boendesegregation. Vidare föreslås uppdrag till andra berörda myndigheter för att förstärka arbetet med dessa frågor, samt att Statistikmyndigheten (SCB) får i uppdrag att leverera statistik till Boverket för arbetet med ett verktyg med platsdata.

Om verktyget med platsdata skulle upphöra i statlig regi ser vi att det skulle kunna få stora konsekvenser. Det gäller särskilt för små- och medelstora kommuner, och andra aktörer som varken har egen kompetens inom området eller resurser att göra egna statistiska analyser.

1 Inledning

Boverket har fått i uppdrag att, efter dialog med berörda statliga aktörer och andra aktörer, ta fram ett förslag för fortsatt arbete med ett verktyg med platsdata. Förslaget ska syfta till att ge relevanta aktörer fortsatt tillgång till ett verktyg med platsdata från och med den 1 januari 2024. Förslaget ska redovisas i en rapport till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet senast den 5 april 2023. Det verktyg som avses, ska möjliggöra mätning och analys av socioekonomisk segregation för aktörer på nationell, regional och lokal nivå och utgå från de mått på socioekonomisk segregation och områdets olika förutsättningar som tidigare har använts i Segregationsbarometern. ([Regleringsbrev 2023 Myndighet Boverket - Ekonomistyrningsverket](#))

1.1 Bakgrund

Delegationen mot segregation (Delmos) lanserade år 2021 Segregationsbarometern, som är ett verktyg med platsdata inriktat på socioekonomisk segregation och områdets olika socioekonomiska förutsättningar. Efter beslut om att Delmos skulle upphöra som myndighet (prop. 2021/22:1 utg. omr. 13, bet. 2021/22:AU1, rskr. 2021/22:106) fick Boverket och Delmos ett gemensamt uppdrag om att analysera och redovisa konsekvenserna av en överföring av vissa arbetsuppgifter från Delmos till Boverket. Syftet var ett fortsatt kunskapsbaserat arbete för att minska och motverka segregation (Ju2022/01503). Boverket redovisade konsekvenserna i *Förslag till och förutsättningar för att överföra uppgifter från Delmos till Boverket*, (Rapport 2022:14) i oktober 2022. Under 2022 gav regeringen även uppdrag till åtta myndigheter³ att analysera och redovisa i vilken utsträckning nya statistikverktyg för uppföljning av socioekonomisk segregation kan användas som ett stöd i analys, planering, inriktning och uppföljning av myndighetens verksamhet. Särskilt fokus låg på regionala statistikområden, socioekonomiskt index och statistik fördelat på områdestyper. Under 2022 fick Statskontoret i uppdrag att utreda arbetet för att minska och motverka segregation. I mars 2023 överlämnade de rapporten *Kommuners och regioners arbete för att minska och motverka segregation* (2023:4).

1.2 Dialog med berörda statliga myndigheter och andra aktörer

Boverket har som underlag för denna rapport genomfört 23 intervjuer. De som har intervjuats är Arbetsförmedlingen, Folkhälsomyndigheten,

---

³ Arbetsförmedlingen, Folkhälsomyndigheten, Försäkringskassan, Skolverket, Socialstyrelsen, Statens servicecenter, Polisen och Trafikverket.

Försäkringskassan, Skolverket, Socialstyrelsen, Statens servicecenter, Polisen, Trafikverket, MUCF, SKR, Region Skåne, Länsstyrelsen Dalarnas län, Borlänge kommun, Eskilstuna kommun, Gävle kommun, Stockholm stad, Sveriges allmännyttan, Fastighetsägarna, Victoriahem, IBF, Malmö högskola, RISE och White arkitekter. Intervjuerna har fokuserat på hur de använder Segregationsbarometern i dag, vad de ser för behov av ett verktyg med platsdata och hur ett sådant verktyg skulle kunna utvecklas för att möta deras behov. Vi har även ställt frågor kring vilka insatser som behövs för att verktyget ska få en tydlig funktion i deras arbete med samhällsutveckling utifrån deras respektive verksamhet, hur Boverket kan stödja deras användning av verktyget samt vilket behov som finns kring samverkan.

1.3 Livsvillkor – en breddning av verktyget

Efter dialog med berörda statliga myndigheter och andra aktörer, samt Boverkets egen analys, ser Boverket ett behov av att bredda användningen av det verktyg med platsdata som är i fokus för denna rapport. Ett bredare verktyg kan användas till fler analyser och kan stötta fler aktörer i deras arbete. Boverket ser då ett behov av att använda ett begrepp som, samtidigt som det fångar in socioekonomisk segregation, även fångar in ett något vidare perspektiv kopplat till detta. Vi har valt att använda begreppet livsvillkor i denna rapport. Begreppet används redan av en del aktörer och det fångar in både socioekonomisk segregation och olika förutsättningar som finns i olika bostadsområden, vilka ger olika livsvillkor.

2 Aktörer ser stor potential för verktyget med platsdata

Den dialog som Boverket har haft med berörda statliga myndigheter och andra aktörer visar att det finns ett mycket stort intresse för att verktyget med platsdata ska leva kvar och utvecklas. Dialogen visar också att verktyget kan användas av fler aktörer än de som arbetar specifikt med att minska och motverka socioekonomisk segregation och att det på sikt kan utvecklas till att bli ett verktyg som gynnar samhällsutvecklingen ur ett bredare perspektiv.

2.1 Segregationsbarometerns kvaliteter

Det verktyg med platsdata som finns i dag, det vill säga Segregationsbarometern, fungerar som ett viktigt stöd för många aktörer. Segregationsbarometern levererar faktaunderlag som ger förutsättningar för mer träffsäkra beslut för hur aktörerna ska bedriva sin verksamhet. Det arbete som ligger bakom valet av variabler och indikatorer i Segregationsbarometern ger också en form av kvalitetssäkring genom att det skapas ett gemensamt språk kring vad socioekonomisk segregation är. Att fler aktörer tar fram faktaunderlag utifrån samma grunder gör också att det blir lättare att göra jämförelser.

Segregationsbarometerns områdestyper anses fungera som ett bra underlag för politiska beslut på kommunal, regional och nationell nivå. Den bygger på variabler som ger ett väl underbyggt underlag för beslut som berör samhällsutveckling ur ett vidare perspektiv. Områdestyperna kan utvecklas vidare och de behöver bli mer kända än vad de är i dag.

Att Segregationsbarometern presenterar data visuellt på kartor, och att det går att jämföra data över tid, gör att verktyget blir lätt att använda och att data blir enkel att ta till sig även för användare som inte arbetar regelbundet med statistik. Flera aktörer lyfter att det är positivt att det, med hjälp av verktyget, är möjligt att göra områdesanalyser för att mäta effekter av olika åtgärder som görs på områdesnivå. Det går också att jämföra olika områden, vilket kan användas som underlag för beslutsfattande.

2.2 Ett bredare verktyg för platsdata

Boverket ser att Segregationsbarometern kan utvecklas till att bli en kunskapskälla för fler aktörer. Redan i verktygets nuvarande utformning finns en sådan potential, men det finns även möjlighet att utveckla verktyget så att det kan användas för fler syften. Det bör i så fall ske på ett sätt så att det inte försämrar kvaliteterna i den nuvarande Segregationsbarometern, med möjligheten att analysera den socioekonomiska segregationen.

Boverket ser att verktyget exempelvis kan utvecklas inom områdena folkhälsa, trygghetsmätningar och brottsstatistik, mått på bostadsbrist, fysisk planering och data kring energieffektiviseringar ur ett socioekonomiskt perspektiv. Verktyget kan då användas både för arbete med att minska och motverka segregation samt områdesanalyser så som görs i dag, men det kan även användas för att identifiera områden för tidiga insatser innan behoven eller problemen har blivit tydliga. Verktyget kan även utgöra ett planeringsunderlag för den kommunala översiktsplaneringen, inklusive planering av samhällsservice. Vidare kan det användas kopplat till Politik för gestaltad livsmiljö. I ArkDes rapport *Ett samhälle som håller ihop — en uppföljning av Politik för gestaltad livsmiljö 2022 och medskick inför framtida arbete* (ArkDes, 2023), föreslås att verktyget med platsdata breddas för att även omfatta jämlik och segregationsförebyggande gestaltning för stärkt social hållbarhet. På längre sikt ser Boverket en möjlighet att exempelvis infoga statistik som visar på områdenas närhet med kollektivtrafik och cykel samt kommunal samhällsservice. Uppgifter om idrottsanläggningars lokalisering samt grönområden för rekreation och motion kan inkluderas utifrån ett hälso- och jämlikhetsperspektiv. Även indikatorer om företagande och arbetsmarknad kan tas med i ett utvecklingsarbete.

Verktyget kan även utvecklas så att det kan användas av kommuner, i samarbete med länsstyrelser och polismyndigheten, för att ta fram lägesanalyser enligt lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete (Proposition 2022/23:43). Det skulle även kunna användas för att identifiera områden som har en sårbarhet inför nationella kriser.

Den dialog som Boverket har haft med berörda statliga myndigheter och andra aktörer visar tydligt att verktyget med platsdata har en potential att stötta arbetet med fler samhällsutmaningar än segregationsfrågan och att vända sig till en bredare målgrupp.

Om statistikverktyget ska byggas ut behöver det även utvecklas så att det blir mer användarvänligt. Önskemål finns även om att lättare kunna inkorporera data från platsverktyget i sina egna system. Det föreslår aktörerna kan göras genom API:er, vilket är något som Boverket också ser behöver utvecklas i verktyget. Boverket behöver även ta fram vägledning och hjälp till olika analyser som är användbara för olika aktörer. Det är viktigt att verktyget bygger på offentlig statistik så att statistiken borgar för en tillförlitlighet och stabilitet. Ett i framtiden breddat verktyg kräver också ett namnbyte som tydliggör verktygets bredare innehåll.

Inom ramen för detta uppdrag har det inte funnits tid att utreda möjligheten att tekniskt integrera fler sakområden i det befintliga verktyget. Boverkets bedömning är dock att det kommer att krävas en ny eller modifierad teknisk plattform för det breddade verktyget. Detta grundar vi på behovet av att kunna tillföra en större mängd statistik till verktyget, att

kunna behålla eller utöka användarvänligheten, och att klara av att ta emot en ökad mängd samtidigt användare av verktyget.

2.3 Behov av årlig rapportering

Den dialog som Boverket har haft med berörda statliga myndigheter och andra aktörer visar att de har behov av mer än ett verktyg med platsdata som stöttning i arbetet. De har även behov av utredningar och analyser som berör skillnader i livsvillkor. Ett antal aktörer efterfrågar specifikt kvalitativa analyser som kompletterar de kvantitativa analyser som kan göras med verktyget med platsdata.

Utöver den statistik som Boverket köper in, och som verktyget med platsdata bygger på, är egeninitierade projekt, forskarsamarbeten och samverkan med andra myndigheter viktiga för fortsatt arbete, och fortsatt rapportering, avseende utvecklingen av livsvillkor i Sverige.

2.4 Kunskapsspridning om betydelsen av skillnader i livsvillkor

I de intervjuer som Boverket har gjort med berörda statliga myndigheter och andra aktörer efterfrågas kunskapsspridning kring skillnader i livsvillkor. Det är viktigt att Boverket sprider kunskap om verktyget samt visar på sätt att använda det. Det kan exempelvis genomföras genom olika fallstudier som visar på konkret nytta för användarna. Vidare efterfrågas kontinuerlig kunskapsspridning som omfattar mer än verktyget, i syfte att lyfta och stärka frågan om skillnader i livsvillkor. Det kan exempelvis göras genom analyser och rapporter, men även genom nätverk, konferenser och webinarium. Verktyget behöver även marknadsföras så att det blir känt för fler.

2.5 Behov av en samordnande roll och samverkan

Den dialog som Boverket har haft med berörda statliga myndigheter och andra aktörer visar att det finns ett behov av att en statlig aktör har en tydlig samordnande roll kring arbetet med skillnader i livsvillkor. Dialogen visar även att det finns en tydlig önskan av att samverka kring skillnader i livsvillkor på såväl lokal, regional som nationell nivå. Boverket ses som den naturligt sammanhållande myndigheten för arbetet med livsvillkor, vilket inkluderar både ett bredare verktyg med platsdata och analys och kunskapsspridning inom ämnesområdet.

2.6 Statskontoret redovisar en liknande uppfattning

Statskontorets rapportering om att utreda arbetet för att minska och motverka segregation visar en liknande bild som de dialoger som Boverket

har haft med berörda myndigheter och andra aktörer samt Boverkets analys. Statskontoret lyfter att hälsa behöver få en mer framträdande roll i det statliga arbetet för att minska och motverka segregation. För att få kvalitet i arbetet behöver Boverket, enligt Statskontoret, få ett instruktionsenligt ansvar för uppföljning och analys av socioekonomisk segregation, inklusive att utveckla och sprida kunskap till relevanta aktörer. Statskontoret rekommenderar även att ett antal utpekade myndigheter får i uppdrag att använda mått för uppföljning av socioekonomisk segregation i sin verksamhet. (Statskontoret, 2023)

3 Förslag för fortsatt arbete med ett verktyg med platsdata

Boverket lämnar ett förslag för fortsatt arbete med ett verktyg med platsdata som omfattar två nivåer med anslagsförstärkningar på 13 respektive 5 miljoner kronor. Det mer omfattande förslaget innebär att myndigheten blir en central aktör som kan ta en aktiv roll i frågor som underlättar arbete med livsvillkor och socioekonomisk segregation.

3.1 Verktyg med platsdata som möter de behov som finns i samhället

Arbetet med skillnader i livsvillkor behöver ses som ett utvecklingsarbete över en längre tid, som följer den utveckling som sker i samhället och svarar mot de behov som uppstår. För att kunna möta de behov som finns, samt stötta aktörer som arbetar med samhällsutveckling, ser Boverket därför att arbetet behöver ha en bredare inriktning, som fokuserar på livsvillkor, samtidigt som det stödjer arbetet kring socioekonomisk segregation.

Med ett utökat uppdrag kan Boverket såväl förvalta och utveckla verktyget med platsdata, som utveckla Boverkets arbete för skillnader i livsvillkor, och därmed bli en kunskapskälla för fler aktörer. Det innebär att verktyget utvecklas med fler indikatorer och potentiellt även med fler områden som exempelvis folkhälsofrågor, brotts- och trygghetsstatistik, mått på bostadsbrist och fysisk planering. Arbetet bygger på samverkan med relevanta myndigheter och andra aktörer för att säkerställa att inriktningen på arbetet svarar mot de behov som finns i samhället. Boverket gör även analyser och tar fram kunskapsmaterial om betydelsen av skillnader i livsvillkor samt socioekonomisk segregation. Det kan både omfatta kvantitativa och kvalitativa analyser. Inom uppdraget föreslås även att Boverket tar fram vägledningar och sprider kunskap inom området.

Boverket föreslås få en central roll i arbetet tillsammans med andra myndigheter och aktörer. Det innebär dock att arbetet kopplat till livsvillkor och segregation även fortsättningsvis ska ske inom respektive myndighet. Som exempel innebär det att Skolverket fortfarande ska vara expertmyndighet kopplat till skolsegregation, även om skolsegregation fortfarande är en viktig del av verktyget för platsdata och arbetet med skillnader i livsvillkor. Boverket föreslår att samverkan ska ske med Arbetsförmedlingen, Folkhälsomyndigheten, Statistikmyndigheten (SCB), Skolverket, Socialstyrelsen, Polismyndigheten, Brottsförebyggande rådet (Brå), Länsstyrelsen, SKR, eventuellt fler berörda myndigheter, samt regioner och kommuner.

För att myndighetssamverkan ska vara långsiktig och livskraftig finns det behov av att en myndighet får en samordnande roll i arbetet. I vårt förslag är Boverket den samordnande myndigheten. Samverkan kan ske på motsvarande sätt som exempelvis i Rådet för hållbara städer och Klimatanpassningsarbetet för den byggda miljön, med en GD-grupp som fungerar som styrgrupp för arbetet, och en arbetsgrupp/expertgrupp som består av representanter från respektive myndighet.

3.1.1 Anslagsberäkning

För att Boverket ska kunna arbeta med uppdraget med ovanstående omfattning behövs en anslagsförstärkning på 13 miljoner kronor årligen från och med 1 januari 2024. Redan idag finns det experter och utredare inom Boverket som arbetar med frågor kopplade till skillnader i livsvillkor. Vi har även statistiker, nationalekonomer, kommunikatörer och personalresurser inom IT som kan arbeta med verksamhetsområdet. En omfördelning av personal inom Boverket kommer dock att leda till att det uppstår kompetensbrist på andra håll i organisationen som behöver fyllas, givet ett i övrigt oförändrat uppdrag. Boverket ser därför ett behov av att förstärka organisationen med kompetens inom IT-förvaltning, kommunikation, statistiker och/eller nationalekonomer samt utredare/analytiker inom verksamhetsområdet. Förstärkningen behövs för att myndigheten ska kunna bli en central aktör som tar den samordnande roll som föreslås.

Om Boverket får en instruktionsändring, eller ett långsiktigt uppdrag inom området, räknar Boverket med att arbetet med frågor kring verktyg med platsdata samt skillnader i livsvillkor kommer att kräva 10 årsarbetskrafter. Detta gäller om uppdraget får den omfattning som beskrivs i avsnitt 3.1 ovan. Antalet årsarbetskrafter grundar sig i förslaget att Boverket ska förvalta och utveckla ett verktyg med platsdata, göra analyser och ta fram kunskapsunderlag om skillnader i livsvillkor och socioekonomisk segregation i Sverige, samverka med relevanta aktörer, och samordna arbetet med övriga statliga myndigheter och sprida kunskap till relevanta aktörer.

Det tar tid att anställa och bygga upp en organisation som ska arbeta med frågorna, vilket gör det osannolikt att hela organisationen finns på plats den 1 januari 2024. Detta är dock till viss del beroende av när en eventuell instruktionsändring eller ett långsiktigt uppdrag inkommer till Boverket. Boverket beräknar kostnaden för givet förslag till totalt 13 miljoner kronor, vilket kommer att gälla från budgetår 2025. Denna summa inkluderar personalkostnader för tio årsarbetskrafter som uppgår till nio miljoner kronor. Till det tillkommer tre miljoner kronor för utveckling och drift, förvaltning samt administration av verktyget. I beloppet inkluderas även statistikuppdateringar av verktyget. Ytterligare en miljon kronor föreslås för upphandling av forskning och extern kompetens, som komplement till Boverkets egna analyser. Under uppbyggnadsåret 2024 beräknar

Boverket kostnaden till 9 miljoner kronor, då personalkostnaderna ännu inte når upp till nivåerna i den fullt utbyggda organisationen.

3.2 Förvaltning av verktyg med platsdata

En miniminivå för att förvalta och uppdatera verktyget med platsdata med årlig statistik innebär att Boverket behöver en anslagsförstärkning på 5 miljoner kronor årligen. Miniminivån innebär att en viss kompetens inom området upprätthålls, en årlig uppföljning av hur den socioekonomiska segregationen utvecklas i Sverige tas fram, och Boverket ger kunskapsstöd till olika aktörer om hur verktyget med platsdata kan användas i analyser kring socioekonomisk segregation. Arbetet omfattar socioekonomisk segregation och breddas inte till att omfatta arbete med olika livsvillkor.

Boverkets bedömning är att det med detta alternativ blir svårt att skapa en relevans för verktyget över tid, eftersom Boverket inte kommer att ha möjlighet att bygga upp den kunskap som krävs för att utveckla verktyget för att möta de behov som finns hos olika aktörer. Det finns inte heller resurser för att samverka med andra aktörer eller att ta fram och sprida kunskap som ett stöd i arbetet. Den befintliga tekniska plattformen är kostsam att driva och möjligheten att få in mer funktionalitet i verktyget är begränsat. Med ett begränsat uppdrag är det svårt att göra förbättringar i verktyget.

3.2.1 Anslagsberäkning

Boverket behöver en anslagsförstärkning på 5 miljoner kronor årligen från och med 1 januari 2024 för drift, förvaltning och administration, för att uppdatera verktyget med nya data, göra en årlig rapportering av utvecklingen av den socioekonomiska boendesegregationen, samt erbjuda ett kunskapsstöd för användarna kopplat till verktyget.

3.3 Konsekvenser om verktyget med platsdata upphör i statlig regi

Ovan har Boverket presenterat förslag för fortsatt arbete med ett verktyg med platsdata från och med den 1 januari 2024. Om verktyget inte fortsättningsvis skulle drivas i statlig regi kan möjligheten till kontinuitet och opartiskhet komma att försämrats. Utifrån den dialog som Boverket har haft med berörda statliga myndigheter och andra aktörer, kan vi se att det kommer att få stora konsekvenser om det nuvarande verktyget med platsdata upphör att finnas i statlig regi. Särskilt stora blir konsekvenserna för de små- och medelstora kommuner, som inte har resurser att anställa egna statistiker eller ta fram egna statistikverktyg. De aktörer som använder verktyget framhåller att det skulle ta längre tid och innebära en ökad arbetsinsats att ta fram underlag, och att det därmed skulle bli mer kostsamt om verktyget inte fanns. Om det inte finns ett statligt verktyg med

platsdata riskerar den kvalitetssäkring som Segregationsbarometern ger, den samsyn som finns kring begreppen samt möjligheten att jämföra data att gå förlorad. Vidare skulle det bli svårare att följa upp om de satsningar som görs i områdena får önskat utfall och var insatser behöver göras i framtiden.

Det är svårt att ta fram en kostnadsuppskattning för hur mycket varje enskild kommun skulle behöva lägga på arbetet med socioekonomisk segregation, om Segregationsbarometern inte fanns kvar. I intervjuerna har Boverket fått indikationer på att en kommun, något större än en mellanstor kommun, kan spara cirka 150 000 kr per år på att använda Segregationsbarometern. Om vi gör antagandet att alla 290 kommuner skulle ha en genomsnittlig kostnad på 100 000 kr för statistik kring frågor om skillnader i livsvillkor, och socioekonomisk segregation, skulle det innebära en total kostnad för kommunerna på 29 miljoner kronor.

4 Förslag till uppdrag

Om Boverket får ett utökad uppdrag föreslår Boverket en ändring i Boverkets instruktion för att tydliggöra myndighetens samordnande roll kopplat till skillnader i livsvillkor och socioekonomisk boendesegregation. Boverket föreslår även att uppdrag ges till andra berörda myndigheter för att förstärka det förvaltningsövergripande samarbetet med dessa frågor, samt att Statistikmyndigheten (SCB) får i uppdrag att leverera statistik till Boverket för arbetet med ett verktyg med platsdata.

4.1 Förslag till ändring av Boverkets instruktion

Berörda aktörer på nationell, regional och kommunal nivå behöver få en långsiktighet i arbetet, incitament till eventuellt omstruktureringsarbete och en möjlighet att jämföra utveckling över tid. Det efterfrågas även att en statlig myndighet får en central roll i arbetet. Redan idag finns det skrivningar i Boverkets instruktion att myndigheten ska arbeta med boendefrågor och socialt hållbar utveckling. Inom dessa områden finns åtminstone delvis frågan om skillnader i livsvillkor med. För att förtydliga arbetet med skillnader i livsvillkor och socioekonomisk boendesegregation skrivs dessa områden in i Boverkets instruktion, vilket ger Boverket ett utökad ansvar och en kontinuitet i arbetet inom kunskapsområdet. Även Boverkets samordning av andra myndigheter kring skillnader i livsvillkor och socioekonomisk segregation bör framgå av Boverkets instruktion.

En ändring av instruktionen föreslås ske genom att en ny punkt som specificerar Boverkets uppdrag läggs till i 7 § i förordningen (2022:208) med instruktion för Boverket. Nedanstående ska ses som en möjlig lösning på en instruktionsändring. Boverket deltar gärna i en fortsatt diskussion med att förändra instruktionen om det blir aktuellt att göra en sådan ändring.

4.1.1 En utökning av ansvar i 7 §

Förslagsvis införs en ny punkt i 7 § förordningen (2022:208) med instruktion för Boverket. Boverket föreslår en skrivning som är snarlik den som finns för arbetet med arkitektur och gestaltad livsmiljö.

I 7 § föreslår vi att följande punkt läggs till:

- Myndigheten ska bedriva ett samlat arbete för likvärdiga livsvillkor och för att minska och motverka socioekonomisk boendesegregation, innefattande samordning av berörda myndigheters arbete samt kompetensstöd till och främjande insatser för andra offentliga aktörer på nationell, regional och lokal nivå

4.2 Förslag till uppdrag till andra myndigheter

Boverket föreslår att regeringen ger Arbetsförmedlingen, Folkhälsomyndigheten, Skolverket, Statistikmyndigheten (SCB), Socialstyrelsen, Polismyndigheten och Brottsförebyggande rådet (Brå) i uppdrag att förstärka arbetet kopplat till skillnader i livsvillkor och socioekonomisk boendesegregation, samt att myndigheterna får i uppdrag att samverka med Boverket kring dessa frågor.

4.2.1 Statistikmyndigheten (SCB)

Boverket föreslår att regeringen ger uppdrag till Statistikmyndigheten (SCB) att framgent leverera statistik till Boverket så att Boverket kan fortsätta uppdraget att förvalta och hålla ett verktyg med platsdata.

5 Referenslista

ArkDes (2023), *Ett samhälle som håller ihop — en uppföljning av Politik för gestaltad livsmiljö 2022 och medskick inför framtida arbete*. [Ny rapport: Ett samhälle som håller ihop - ArkDes – Sveriges nationella centrum för arkitektur och design](#). Hämtad 2023-03-21.

Arbetsförmedlingen (2022), [Förstärkt arbete mot segregation - Arbetsförmedlingen \(arbetsformedlingen.se\)](#). (Dnr. Af-2022/0036 7165). Hämtad 2023-03-13.

Boverket (2022), *Förslag till och förutsättningar för att överföra uppgifter från Delmos till Boverket*, Rapport 2022:14, Boverket, Karlskrona

Försäkringskassan (2022). [Uppdrag till Försäkringskassan om förstärkt arbete mot segregation \(Svar på regeringsuppdrag – Dnr FK2022/008730\) \(forsakringskassan.se\)](#). Hämtad 2023-03-13.

Folkhälsomyndigheten (2022). *Folkhälsomyndighetens återrapporering av regeringsuppdrag - Uppdrag om förstärkt arbete mot segregation*.

Polisen (2022), *Förstärkt arbete mot segregation*.

Proposition 2022/23:43. [Kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete Proposition 2022/23:43 - Riksdagen](#)

Skolverket (2022), [Uppdrag om förstärkt arbete mot segregation - Skolverket](#). Hämtad 2023-03-13.

Socialstyrelsen (2022), [Förstärkt arbete mot segregation \(socialstyrelsen.se\)](#). Hämtad 2023-03-13.

Statens servicecenter (2022). [Uppdrag om förstärkt arbete mot segregation \(Ju2022/01510\) - Statens servicecenter \(statenssc.se\)](#). Hämtad 2023-03-13.

Statskontoret (2023). [Kommuners och regioners arbete för att minska och motverka segregation \(statskontoret.se\)](#). Rapport 2023:4. Hämtad 2023-03-13.

Trafikverket (2022). *Förstärkt arbete mot segregation, redovisning av uppdrag*

Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

Box 534, 371 23 Karlskrona
Telefon: 0455-35 30 00
Webbplats: www.boverket.se